

Pentru publicare...

Ora de religie din școlile românești – factor al discriminării sau mijloc și operă culturală a spiritualității?!...

Mă gândeam, în aceste vremuri, la modul în care istoria este ciclică, la felul în care ea se repetă, fiindcă, iată, asistăm la pervertirea unora dintre noi cu maladia secularismului care evidențiază *ora de religie* ca fiind un instrument al stressului și al discriminării și care, în consecință, invocă îndepărtarea și înlăturarea acesteia din preajma copiilor noștri căci ar putea fi contaminați de duhul îndoctrinării, te pomenești, și de cel al bigotismului ori al pietismului!... Și acest fapt ar fi în opoziție cu starea modernă a tânărului asaltat de alte discipline, științe, curente, doctrine și instrumente ale educației mai puțin creștine, cum ar fi cea a televizorului sau a calculatorului, nu?!...

Nu știu de ce dar de câțiva ani încoace, suntem amenințați și asaltați, în momentul în care se pune în discuție schimbarea ori modificarea unei legi (dezvoltarea și perfecționarea ei) cu tot felul de probleme, idei, curente și ideologii, promovate de tot de felul de pseudointelectuali – membri a, te miri ce societate civilă – care sunt deranjați ba de (ne)deschiderea dosarelor și deconspirarea celor ce au colaborat cu securitatea comunistă, ba de existența icoanelor în școlile românești, ba de problema manualelor de religie, ba de problema existenței și aplicării unei legi a cultelor cât se poate de strâmbă, incompletă ori imperfectă, și mai ales, de problema discriminării și a nedreptății bieților homosexuali... Chiar și problema *orei și a statutului orei de religie* a mai fost desbătută și în anii trecuți... Ce să facem, acestea sunt, după unii, adevăratele și singurele probleme ale României post comuniste ori post-decembriste – care, iată, de douăzeci de ani se zbate și se străduiește să-și caute locul, rostul, sensul și importanța în noua configurație geopolitică și geostrategică, în cadrul instituțiilor globalizante și globalizatoare ale structurilor europene și euroatlantice... Și te pomenești că, potrivit unora, Biserica cu ale Ei, ar sta în calea acestor demersuri sau ar încurca pe cineva în acest sens, că vedem că unii se tot împiedică de Ea, așa, în drumul liber... Problema este că cei care se simt amenințați de influențele orei de religie (altfel, întotdeauna binefăcătoare) sunt foarte puțini și foarte slab argumentați sau fundamentați, dar iată, în schimb, care sunt argumentele noastre, ale celor mult mai mulți și dreptcredincioși, pentru menținerea ei acolo unde îi este locul, adică în școala românească:

- Prezența *orei de religie* în învățământul de stat este conformă Constituției României, care prevede în art. 32. alin. (7): „Statul asigură libertatea învățământului religios, potrivit cerințelor specifice fiecărui cult. În școlile de stat, învățământul religios este organizat și garantat prin lege.” De asemenea, este conformă Legii nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor, care prevede în art. 32 alin. (1): „În învățământul de stat și particular, predarea religiei este asigurată prin lege cultelor recunoscute.”

- Disciplina religie se predă în școlile de stat potrivit Legii Învățământului nr. 84/1995, republicată, art. 9, alin. (1): „Planurile-cadru ale învățământului primar, gimnazial, liceal

și profesional includ religia ca disciplină școlară, parte a trunchiului comun. Elevul, cu acordul părinților sau al tutorelui legal instituit, alege pentru studiu religia și confesiunea.

- La solicitarea scrisă a părinților sau a tutorelui legal instituit, elevul poate să nu frecventeze orele de religie. În acest caz, situația școlară se încheie fără această disciplină. În mod similar se procedează și pentru elevul căruia, din motive obiective, nu i s-au asigurat condițiile pentru frecventarea orelor la această disciplină”. Prin urmare, prezența disciplinei religie în oferta școlară este obligatorie din punct de vedere legal, cu posibilitatea pentru elevi de a nu frecventa orele de religie, la solicitarea scrisă a părintelui sau a tutorelui legal constituit.

- Pentru a se asigura, în mod egal, accesul elevilor la educația religioasă, potrivit cultului din care fac parte, Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor prevede în art. 32 alin. (4): „La cerere, în situația în care conducerea școlii nu poate asigura profesori de religie aparținând cultului din care fac parte elevii, aceștia pot face dovada studierii religiei proprii cu atestat din partea cultului căruia îi aparțin.”

- Prezența religiei în sistemul de învățământ românesc nu este o inovație a perioadei post-decembriste. Legea instrucțiunii publice din 1864, care a stat la baza învățământului românesc peste trei decenii și care a fost una dintre primele legi din Europa care instituiă obligativitatea și gratuitatea învățământului (după Suedia, Norvegia, Prusia și Italia, dar înaintea Marii Britanii, Elveției, Bulgariei, Serbiei, Franței), așeza religia la loc de cinste între obiectele de studiu, atât în cadrul învățământului primar unde se preda catehismul (art. 32), cât și în cadrul învățământului secundar, gimnazial și liceal, unde se preda „religiunea” (art. 116).

- În majoritatea statelor Uniunii Europene, cu excepția Franței, religia este disciplină școlară, sub diferite denumiri: Educație religioasă (Austria, Danemarca, Germania, Grecia și Irlanda), Educație moral-religioasă (Anglia), Morală și educație religioasă (Portugalia), Educație religioasă și morală (Luxemburg), Creștinism, Religie și Etică (Norvegia), Religie sau etică (Belgia), Mișcări ideologice religioase (Olanda), Religie (Finlanda, Italia și Spania). Astfel, statele Uniunii Europene promovează un sistem de învățământ care valorifică potențialul educativ al religiei pentru modelarea conduitelor sociale și individuale.

- Pentru menținerea disciplinei religie în planurile-cadru ale învățământului liceal, ca parte a trunchiului comun, în cadrul campaniei Patriarhiei Române „Nu vrem liceu fără Dumnezeu!” s-au primit în anul 2008 peste 140.000 de mesaje de susținere.

- În ziua de 29.02.2008, la Palatul Patriarhiei din București, conducătorii și reprezentanții cultelor religioase recunoscute în România și-au exprimat poziția comună cu privire la menținerea disciplinei religie în planurile-cadru ale învățământului liceal, ca parte a trunchiului comun.

- Disciplina religie propune, nu impune, valori spirituale și morale ce stau la baza culturii europene și naționale, valori la care elevii trebuie să aibă acces în mod liber și care au un rol formativ deosebit, demonstrat și de studiile sociologice în domeniu.

Prin urmare, am senzația tot mai pregnantă că spiritul cel autentic cu toate ale sale, incomodează și deranjează pe unii deoarece constituie o realitate existențială, puternică și cât se poate de compactă, conținând niște precepte moral-creștine foarte clare și corect definite. Acest lucru estompează sau atenuază unora duhul lor foarte zdruncinat și de-a dreptul exhaustiv, ajungând (sărmanii) niște victime ce revendică „libertatea de conștiință” care, chipurile, ar fi înrobătă de orele de religie, de icoanele, slujbele ori

simbolurile Creștinismului sau, de ce nu, și ale altor religii!... Cred că, în primul rând, unii ca aceștia sunt victimele secularizării, sau nostalgicii vremurilor prigonitoare împotriva Bisericii, ori sclavii propriei lor conștiințe, ce este lipsită de o articulare spirituală autentică!... Se ignoră, însă, următorul aspect, și anume că: libertatea de conștiință înseamnă (și) respectarea libertății conștiinței semenului, mai cu seamă în cazul în care, această conștiință – care agreează, ba chiar apără existența acestei *ore de religie* în trunchiul comun (de bază) și în aria curriculară (părinți, profesori și elevi, deopotrivă) lucrează în majoritatea covârșitoare a membrilor acestei țări!... Suntem într-un tot de acord cu respectarea drepturilor unei minorități – fie și aceea a ateilor și liberilor cugetători, dar aceștia să nu uite totuși faptul, că în spiritul reciprocității, trebuie aplicată și vice-versa, în caz contrar, vom vorbi într-adevăr, de discriminare!... Nu asistăm, oare, sau nu suntem chemați să participăm, din nou, la o lămurire a doctrinei promovată de ideologii seculariști, secularizanți și secularizați în raport cu învățătura dreptcredincioșilor creștini, ori se aplică preceptul biblic „nu te teme turmă mică” – în mod distorsionat!... Iar dacă se ajunge în acest loc, în acest fel, este vai de cei care răstălmăcesc scripturile!...

O altă problemă este aceea a apariției a (încă) unui precedent destul de primejdios, așa încât ne întrebăm și chiar așteptăm cu emoție și înfrigurare să vedem ce va mai urma: Cine, de unde (de nicăieri și de aiurea), cu ce petiții, idei și soluții năstrușnice va mai veni că de, mintea (și conștiința în virtutea libertății de expresie) lucrează, mai cu seamă într-un stat democratic ca acesta unde, culmea, este invocată discriminarea în condițiile în care alții ne laudă sau poate, chiar ne acuză de prea multă toleranță!... Așadar, ni se cere să refuzăm și să renunțăm la Chipul lui Hristos din icoana sufletului nostru și din viața noastră cotidiană, ce trebuie să fie una preponderent spirituală și eminentemente duhovnicească. Oare se dorește, cumva, să se ajungă și la respingerea Chipului Hristic din om, mai cu seamă din copiii și tinerii noștri?... Păi, astfel de încercări s-au mai făcut în istoria (chiar recentă) a poporului nostru, așa încât ar trebui să dispunem de o oarecare imunitate!... Și mai știam un lucru, și anume că: atunci când vrei să faci pe victima sau pe eroul cuiva, se impune existența și enunțarea unor dovezi, a unor probe, ori eu nu am văzut și nu am cunoscut, la noi în ultimii 20 ani, de pildă, nici o victimă a vreunei ore de religie (care fost reintrodusă după anul 1990, cu multă trudă și sacrificiu, tot din cauza ideologilor ate și ateizanți ori ateizați), în schimb copii, tineri și oameni maturi care au primit daruri și multe binefaceri de la Iisus Hristos Domnul prin intermediul rugăciunilor învățate în cadrul acestor ore (și așa foarte puține, insuficiente) și făcute la icoana Sa din clasa școlii, am cunoscut și cunosc foarte mulți, și cu toți aceștia ce facem, acum, îi trecem așa, cu vederea, fără să-i întrebăm și pe ei ceva?... De fapt acești seculariști contemporani au întrebat ei pe cineva, ceva?!...

Este invocată, adeseori, filozofia absurdului, dar observ că se vrea impunerea chiar a unei evidențe și a unei realități a absurdului, până la ajungerea chiar la culmea acestuia!... Oricum, cu teoria imposibilului care poate deveni posibil oriunde și oricum, ne-am obișnuit deja, astfel încât de ce nu ne-am putea acomoda și cu absurdul ca fiind o normă și o componentă firească și chiar indispensabilă vieții noastre, ajungând să zicem „răului bine și binelui rău”, căci și această problemă (a eliminării orei de religie) face parte tot din categoria lucrurilor ce au fost răsturnate, din punct de vedere axiologic!...

Dar noi, pentru toate acestea, trebuie să-i mulțumim lui Dumnezeu, odată pentru faptul că ne trezește la realitate și ne invită la trezvie, scoțându-ne din ispita și păcatul

triumfalismului și al autosuficienței, iar în al doilea rând pentru că ne dă atâtea prilejuri de cultivare și chiar de înmulțire a conștiinței apologetice în vederea (re)activării laturii mărturisitoare și misionare, toate cu scopul dobândirii mântuirii noastre în Împărăția cea veșnică a Cerurilor, dimpreună cu Tatăl, Fiul și Sfântul Duh!...

Așadar, să dea Dumnezeu – Cel în Treime slăvit și lăudat, să putem să le primim pe toate cu bucurie, cu folos duhovnicesc și cu smerenie și să îndrăznim înainte cu Mântuitorul, căci „El a biruit lumea” păcatelor, inclusiv cea a necredincioșilor postmoderni și contemporani, pentru care suntem datori să ne rugăm, chiar la orele și slujbele pe care ei le resping, să zicem cu toții: „Iartă-i, Doamne că nu știu ce fac!” sau: „Nu le socoti lor păcatul acesta!”.

*Drd. Stelian Gomboș – Consilier
la Secretariatul de Stat pentru Culte
din cadrul Guvernului României*